

Afskedigelse

Arbejdsgiverens ledelsesret og ledelsespligt
– alm. del

Jens Paulsen

Afskedigelse. Arbejdsgiverens ledelsesret og ledelsespligt – alm. del

1. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2015

ISBN 978-87-619-3614-1

Omslag: Torben Lundsted, Korsør

Sats og tryk: Specialtrykkeriet, Viborg

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indhold

Forkortelser 35

DEL 1

Indroduktion 41

Kapitel 1

Indledning 43

Kapitel 2

Grundlæggende arbejdsretlige begreber 47

1 Lønmodtagerbegrebet 47

1.1 Særligt betroede lønmodtagere 52

1.1.1 Særligt betroede lønmodtagere – konkurrenceklausul 52

1.1.2 Særligt betroede lønmodtagere – ledaftalens § 12 52

1.1.3 Særligt betroede lønmodtagere – arbejdsgiverens tillidsmænd 53

1.2 Lønmodtagere med særlig opsigelsesbeskyttelse 55

2 Arbejdsgiverbegrebet 56

2.1 Hovedregel – det kontraktretlige arbejdsgiverbegreb 56

2.2 Uklarhedsreglen – hvem lønmodtageren med føje opfatter som arbejdsgiver 57

2.3 Arbejdsgiverens omdannelse 58

2.4 Arbejdsgiverens fysiske/mentale tilstand 59

2.5 Vikaransættelsesforhold 61

2.5.1 Retsstillingen baseret på retspraksis før 1. juli 2013 61

2.5.2 Retsstillingen efter vikarlovens ikrafttræden 1. juli 2013 66

2.6 Arbejdsgiverbegrebet i forhold til lånte/udlånte lønmodtagere 69

2.7 Arbejdsgiverbegrebet i forhold til ufravigelige retsregler 69

2.8 Arbejdsgiverbegrebet – afledede konsekvenser 71

2.9 Arbejdsgiverbegrebet i forhold til overenskomster – konflikt 71

3 Loyalitetspligt 72

3.1 Lønmodtageres loyalitetspligt 72

Indholdsfortegnelse

- 3.1.1 Loyalitetspligt under ansættelsen 72
 - 3.1.1.1 Bierhverv 73
 - 3.1.1.2 Arbejde for konkurrerende arbejdsgiver i uopsagt stilling 82
 - 3.1.1.3 Forberedelse af overgang til konkurrerende arbejdsgiver i opsigelsesperioden 83
 - 3.1.1.4 Kollektive opsigelser med henblik på forberedelse af overgang til konkurrerende virksomhed 84
 - 3.1.1.5 Påbegyndelse af konkurrerende virksomhed i opsigelsesperioden 84
 - 3.1.1.6 Konkurrerende virksomhed i suspensionsperioden 85
 - 3.1.1.7 Konkurrerende virksomhed i fritstillingsperioden 85
- 3.1.2 Loyalitetspligt efter ansættelsesforholdets ophør 85
 - 3.1.2.1 Kendskab til eller rådighed over virksomhedens erhvervshemmeligheder på utilbørlig måde 87
 - 3.1.2.2 Kendskab til eller rådighed over virksomhedens erhvervshemmeligheder på retmæssig måde 87
 - 3.1.2.3 Ubeføjet benyttelse af tekniske tegninger, beskrivelser, opskrifter, modeller eller lignende, der er blevet medarbejderen betroet 88
 - 3.1.2.4 Forbud mod »hæleri« 88
 - 3.1.2.5 Overtrædelse af generalklausulen – mfl. § 1 90
- 3.2 Arbejdsgiverens loyalitetspligt 98
- 4 Den Danske Model 98
 - 4.1 Normen 100
 - 4.1.1 Retstvister 101
 - 4.1.2 Interessetvister 101
 - 4.2 Arbejdsretten 102
 - 4.3 Faglig voldgift 102
 - 4.4 Forligsinstitutionen 103
- 5 Overenskomst 103
 - 5.1 Overenskomstens enkelte dele 105
 - 5.2 Overenskomstens parter 105
 - 5.3 Overenskomststyper 107
 - 5.3.1 Organisationsoverenskomster – landsdækkende overenskomster 107

5.3.2	Virksomhedsoverenskomster	108
5.3.2.1	Inden for DA-LO-Hovedaftalen	108
5.3.2.2	Uden for DA-LO-Hovedaftalen	108
5.4	Overenskomstens enkelte gyldighedsområder	109
5.4.1	Overenskomstens personlige gyldighedsområde	109
5.4.2	Overenskomstens stedlige gyldighedsområde	111
5.4.3	Overenskomstens faglige gyldighedsområde	111
5.5	Tiltrædelsesoverenskomst	112
5.6	Paralleloverenskomst	113
6	Arbejdsretlige sanktioner	115
6.1	Advarsel	115
6.2	Påtale	115
6.3	Disciplinærtiltag – tjenestemandsoverenskomsten	116
6.3.1	Suspension	116
6.3.2	Midlertidig overførelse til andet arbejde	117
6.3.3	Andre disciplinære sanktioner	117
6.3.4	Formelle regler	117
6.4	Andre sanktioner	118
6.5	Aktiv udøvelse af ledelsespligten	118
6.5.1	MUS – medarbejderudviklingssamtaler	119
6.5.2	Evalueringsamtaler	121
7	Opsigelse	121
7.1	Forhold, der hindrer opsigelse	122
7.2	Arbejde i opsigelsesperioden	123
7.3	Suspension	123
7.4	Fritstilling	124
7.5	Opsigelsesvarsler	124
7.5.1	Lovbestemte opsigelsesvarsler	124
7.5.2	Overenskomstbestemte opsigelsesvarsler	125
7.5.3	Aftalte opsigelsesvarsler	126
7.5.4	Når intet opsigelsesvarsel er aftalt	127
7.5.5	Opsigelse – konfliktvarsling	129
8	Ophævelse – bortvisning	130
8.1	Bortvisning	130
8.2	Ophævelse	130
9	Bevisbyrde	131
9.1	Ligefrem bevisbyrde	131

Indholdsfortegnelse

9.2 Omvendt bevisbyrde	132
9.3 Delt bevisbyrde	132
10 Passivitet	132
11 Ugyldige opsigelser	141
12 Hjemsendelse	144
13 Strejke og lockout	147
14 Arbejdsretlige kutymer	148
14.1 Overenskomstsupplerende kutymer	149
14.2 Overenskomstfravigende kutymer	150
14.3 Opsigelse af kutymer	150
15 Ledelsesretten	151
15.1 Arbejdsgiverens ansættelses- og afskedigelsesret	152
15.1.1 Arbejdsgiverens ansættelsesret	153
15.1.2 Arbejdsgiverens afskedigelsesret	153
15.2 Arbejdsgiverens fortolkningsprivilegium	155
15.3 Direktiver for arbejdets udførelse	156
15.4 Arbejdsgiverens ret (og pligt) til at etablere kontrolforanstaltninger	156
15.4.1 Kontrol af effektiv arbejdstid – arbejds- og tidsstudier o.l.	157
15.4.2 Personlig visitation	159
15.4.3 Ordensforskrifter	159

Kapitel 3

Ansættelsesbevislovens krav til aftalegrundlaget – betydningen ved fratrædelse 162

1 Personkreds	164
1.1 Særlige ansættelsesforhold omfattet af ansættelsesbevisloven	168
1.1.1 Indslusningsjob – aktivering o.l. – jobtræning	168
1.1.2 Arbejdsopgaver, der udføres under familiære former	169
1.1.3 Vikaransættelser	170
1.1.4 Virksomhedspraktik	170
1.1.5 Fleksjob	171
1.2 Særlige ansættelsesforhold ikke omfattet af ansættelsesbevisloven	171
1.2.1 Løsarbejdere	171

- 1.2.2 Søfarende 171
- 1.2.3 Beskyttet beskæftigelse – social anbringelse – forsorg
o.l. 172
- 1.2.4 Au pair-praktikanter 173
- 2 Afgørelsesorgan 173
- 3 Bevisbyrde 174
- 4 Arbejdsgiverens oplysningspligt 175
 - 4.1 Arbejdsgiverens generelle oplysningspligt 175
 - 4.2 Arbejdsgiverens oplysningspligt i udstationeringsaftaler 180
 - 4.3 Frist til afgivelse af oplysninger 181
 - 4.4 Arbejdsgiverens oplysningspligt ved ændringer i
ansættelsesforholdet 182
 - 4.5 Arbejdsgiverens oplysningspligt ved væsentlige ændringer i ansæt-
telsesforholdet 183
- 5 Godtgørelsesniveauet 184
- 6 Ratihabition, passivitet og forældelse 188
 - 6.1 Ratihabition 188
 - 6.2 Passivitet 189
 - 6.3 Forældelse 190
- 7 Skattemæssige forhold 190

DEL 2

Tiltag i tilknytning til ansættelsesforholdets ophør og ophørsformer 193

Kapitel 4

Mindre vidtgående sanktioner end opsigelse 195

- 1 Advarsel 196
 - 1.1 Betydningen af advarsler 196
 - 1.2 Antallet af advarsler 197
 - 1.3 Advarslens form 198
 - 1.4 Advarslens tidsmæssige udstrækning 199
 - 1.5 Advarsel som betingelse for opsigelse? 199
 - 1.6 Advarslers manglende virkning som følge af passivitet
– ny advarsel 201
 - 1.7 Lovbaseret advarsel 201

Indholdsfortegnelse

- 1.8 Overenskomstbaseret advarsel 202
- 1.9 Aftalebaseret advarsel 202
- 2 Påtale 203
- 3 Irettesættelse 203
- 4 Bøde/bod 203
- 5 Forflyttelse – degradation 204
- 6 Forholdsmæssigt afslag 205
- 7 Suspension 206
- 8 Midlertidig overførelse til andet arbejde 206

Kapitel 5

Opsigelse 208

- 1 Opsigelse som påbud 208
 - 1.1 Hvornår får påbud virkning? 210
 - 1.2 Formkrav? 212
 - 1.2.1 Mundtlige opsigelser 212
 - 1.2.2 Skriftlige opsigelser 214
 - 1.2.3 E-mailopsigelser 214
 - 1.2.4 SMS-opsigelser 215
 - 1.2.5 Ordinær post 215
 - 1.2.6 Anbefalet post 216
 - 1.2.7 Afleveringsattest 217
 - 1.2.8 Digital post 218
 - 1.2.9 Redressering 219
- 2 Lovbestemt opsigelsesvarsel 222
 - 2.1 Tidsubestemte ansættelsesforhold 223
 - 2.2 Tidsbestemte ansættelsesforhold 223
 - 2.3 Opgavebestemte ansættelsesforhold 224
 - 2.4 Midlertidige ansættelsesforhold 224
 - 2.5 Ansættelsesforhold på prøve 225
 - 2.6 Deltidsansættelse 227
 - 2.7 Forkortet opsigelsesvarsel – 120-dagesreglen 228
- 3 Overenskomstbestemt opsigelsesvarsel 228
- 4 Individuelt aftalt opsigelsesvarsel 229

4.1	Uklart formuleret ansættelsesaftale	229
4.2	Ansættelsesforholdet undergivet ændringer	229
5	Ingen ansættelsesaftale – passende varsel	230
5.1	Ikke-funktionæransættelsesforhold	231
5.1.1	Stillingens art	232
5.1.2	Ansættelsens varighed og lønnens form	233
5.1.3	Sædvane – kutyme	234
5.1.4	Overført lovanvendelse – analogibetragtninger	235
5.2	Funktionærlignende ansættelsesforhold	235
5.3	Direktører	236
5.4	Forvaltningsretlige krav til opsigelser	237
5.5	Tjenestemandslovens krav til opsigelser	241
6	Arbejde i opsigelsesperioden	242
7	Suspension	243
8	Fritstilling	244
9	Vilkårsændringer	245
9.1	Ændringer i arbejdets indhold	246
9.1.1	Midlertidige ændringer i arbejdsindholdet	248
9.1.1.1	Ændringer i ansættelsesvilkårene i opsigelsesperioden	250
9.1.1.2	Arbejdsgiverens »tillidsmænd«	250
9.1.2	Vedvarende ændringer i arbejdsindholdet	251
9.2	Ændringer i arbejdstiden	255
9.2.1	Specielt om overarbejde	257
9.3	Ændringer i arbejdsstedet	259
9.4	Konsekvenser af væsentligt ændrede ansættelsesvilkår	262
10	Opsigelse og andre begrænsninger i opsigelsesadgangen	263

Kapitel 6

Ophævelse – bortvisning 267

1	Bortvisning – ophævelse som påbud	267
2	Lovbestemt/overenskomstbestemt ophævelsesvarsel?	268
3	Individuelt aftalt bortvisnings-/ophævelsesvarsel	268
4	Konsekvensen af bortvisning/ophævelse	268

Indholdsfortegnelse

- 5 Bortvisning/ophævelse med tilbagevirkende kraft 269
- 6 Bevisbyrde og begrundelsespligt 270
 - 6.1 Bevisbyrde 270
 - 6.2 Begrundelsespligt 271
- 7 Ophævelse på grund af arbejdsgiverens forhold 271

DEL 3

De enkelte ansættelsesforholds ophørsgrundlag 277

Kapitel 7

Funktionærer 279

- 1 Hvem er omfattet af funktionærloven? 279
 - 1.1 Funktionærbegrebet 279
 - 1.1.1 Arbejdets art 280
 - 1.1.1.1 Handels- og kontorarbejde og lager-ekspedition 280
 - 1.1.1.2 Teknisk eller klinisk bistandsydelse 282
 - 1.1.1.3 Arbejdsledelse 284
 - 1.1.1.4 »Overvejende« funktionærarbejde 285
 - 1.1.2 8-timersreglen 286
 - 1.1.3 Tjenestestilling 287
 - 1.1.4 Undtaget funktionærloven 288
- 2 Beregning af anciennitet 288
- 3 Normale opsigelsesvarsler fra arbejdsgiverens side 289
- 4 Normalt opsigelsesvarsel fra funktionærens side 290
- 5 Korterevarende ansættelsesforhold 291
 - 5.1 Midlertidig ansættelse 291
 - 5.2 Ansættelse på prøve 292
 - 5.3 Tidsbestemt ansættelse 293
 - 5.4 Opgavebestemt ansættelse 304
- 6 Gensidigt forlængede opsigelsesvarsler 305
- 7 Opsigelse før stillingens tiltrædelse 306
- 8 Forkortet opsigelsesvarsel – 120-dagesreglen 307
 - 8.1 Beregningsreglen 310

- 8.2 Funktionæren fortsat syg 314
- 8.3 Opsigelse med normalt og forkortet varsel – konsekvenser 314
- 8.4 Opsigelse med forkortet varsel – partshøring 315
- 8.5 Forkortet varsel – usaglig opsigelse? 315
- 9 Tantieme, gratiale eller lignende ydelser 315
 - 9.1 Aktieoptionsaftaler 316
 - 9.2 Funktionærlovens § 17a 318
- 10 Frihed til jobsøgning i opsigelsesperioden – ful. § 16 322

Kapitel 8

Medhjælpere i landbruget m.v. 324

- 1 Hvem er omfattet af medhjælperloven? 324
- 2 Opsigelsesvarsel 325
 - 2.1 Opsigelige ansættelsesforhold 325
 - 2.2 Tidsbestemt ansættelse 326
- 3 Ophævelse af ansættelsesforholdet 326
 - 3.1 Arbejdsgiveren ophæver ansættelsesaftalen 327
 - 3.1.1 Tilfælde, hvor bortvisningsgrund fandtes at foreligge 328
 - 3.1.2 Tilfælde, hvor bortvisningsgrund fandtes ikke at foreligge 328
 - 3.2 Lønmodtageren ophæver ansættelsesaftalen 329
 - 3.2.1 Om manglende betaling af løn 329
 - 3.2.2 Om vold og lignende 330
 - 3.2.3 Om arbejdsgiverens misligholdelse af at yde kost og logi og lign. 331
 - 3.3 Lønmodtagerens uberettigede udeblivelse 331
 - 3.4 Opsigelse på grund af sygdom 332
 - 3.5 Ændret arbejdssted 332
 - 3.6 Anden arbejdsgiver 333
 - 3.7 Arbejdsgiverens dødsfald – konkurs – rekonstruktionsbehandling 333
 - 3.7.1 Arbejdsgiverens dødsfald 334
 - 3.7.2 Arbejdsgiverens konkurs 334
 - 3.7.3 Arbejdsgiverens rekonstruktionsbehandling 335

Indholdsfortegnelse

Kapitel 9

Søfarende 336

- 1 Hvem er omfattet af sømandsloven – lov om søfarendes ansættelsesforhold m.v.? 336
- 2 Tjenesteaftalens indgåelse 337
- 3 Tjenesteaftalens opsigelse 339
 - 3.1 Tidsubestemte ansættelsesforhold 340
 - 3.1.1 Gensidige opsigelsesvarsler 340
 - 3.1.2 Fratrædelsessted 340
 - 3.1.3 Forlænget opsigelsesvarsel 341
 - 3.1.4 Fri rejse ved fratræden 341
 - 3.1.5 Forbud mod opsigelse – gidseltagne søfarende 342
- 4 Den søfarendes ret til at kræve afsked 342
 - 4.1 Fratræden på grund af den søfarendes graviditet 343
 - 4.2 Fratræden på grund af den søfarendes tiltræden af ny stilling 344
 - 4.3 Fratræden på grund af rederens insolvens 345
 - 4.4 Fratræden på grund af rederens væsentlige misligholdelse af ansættelsesforholdet 346
 - 4.5 Fratræden på grund af skibets usødygtighed samt lignende forhold 347
 - 4.6 Fratræden på grund af risiko for den søfarendes sikkerhed 348
 - 4.7 Fratræden på grund af epidemi 349
 - 4.8 Fratræden på grund af ændrede rejseplaner 350
 - 4.9 Fratræden på grund af, at retten til at føre dansk flag mistes – ny reder 351
 - 4.10 Bistand ved nødvendigt arbejde, når skibet kommer i havn 352
 - 4.11 Fratræden på grund af krigsfare m.v. 352
 - 4.12 Fratræden som følge af den søfarendes fritagelse for tjeneste m.v. i forbindelse med graviditet og barsel 355
 - 4.13 Fratræden som følge af tvingende familiemæssige årsager 355
 - 4.14 Fratræden som følge af, at skibet går tabt 356
- 5 Skibsførerens ret til at afskedige en søfarende 357
 - 5.1 Afskedigelse som følge af sygdom m.v. 357
 - 5.2 Afskedigelse som følge af den søfarendes misligholdelse 358
- 6 Udskydelse af fratræden på grund af fremmede myndigheders indgriben 364

- 7 Særlige bestemmelser om skibsofficerers og skibsføreres tjeneste-
aftaler 365
 - 7.1 Skibsofficerers tjenestaftaler 365
 - 7.1.1 Opsigelsesvarsler 365
 - 7.1.2 Fratrædelsesgodtgørelse 366
 - 7.1.3 Godtgørelse for usaglig afsked 366
 - 7.1.4 Lovligt forfald 366
 - 7.1.5 Uberettiget afskedigelse 366
 - 7.2 Skibsførerenes tjenestaftale 368
- 8 Sømandslovens særlige godtgørelsesregler 369
- 9 Opsigelser efter DIS – Dansk Internationalt Skibsregister 370
 - 9.1 Hvem er omfattet af lov om Dansk Internationalt
Skibsregister? 370
 - 9.2 Løn- og arbejdsforhold 371
 - 9.3 Afgørelsesorgan – Arbejdsretten 372

Kapitel 10

Erhvervsuddannelseselever 373

- 1 Hvem er omfattet af loven? 373
- 2 Uddannelsesaftalen 373
- 3 Lønvilkår 377
- 4 Andre ansættelsesvilkår 378
- 5 Opsigelse af uddannelsesaftaler 378
 - 5.1 Prøvetid 378
 - 5.2 Elevens udeblivelse fra arbejdet 379
 - 5.3 Elevens udeblivelse fra undervisningen 379
 - 5.4 Misligholdelse af uddannelsesaftalen 379
 - 5.5 Urigtige/bristede forudsætninger 380
- 6 Tvister 383

Kapitel 11

Offentlige ansættelsesforhold 384

- 1 Offentlige ansættelsesforholds karakteristika 384
 - 1.1 Tjenestemandspension 385
 - 1.2 Rådighedsløn 386

Indholdsfortegnelse

- 1.3 Tjenestemandens disciplinærsystem 386
- 1.4 Forbuddet mod konflikt 388
- 1.5 Decorum 388
- 1.6 Lovgivning, der udelukkende vedrører offentlige ansættelsesforhold og ikke private ansættelsesforhold 391
- 1.7 De væsentligste forvaltningsretlige grundsætninger, der regulerer offentlige ansættelsesforhold 392
- 1.8 De offentlige arbejdsgivere 392
- 1.9 De offentlige lønmodtagerorganisationer 393
- 1.10 Forvaltningslovens indflydelse på offentlige ansættelsesforhold 394
 - 1.10.1 Hvilke arbejdsretlige tiltag betragtes som forvaltningsretlige afgørelser? 394
 - 1.10.2 De forvaltningsretlige partsrettigheder 396
 - 1.10.2.1 Partshøring – fvl. §§ 19-20 396
 - 1.10.2.2 Udtalelsesret – fvl. § 21 397
 - 1.10.2.3 Begrundelse m.v. – fvl. §§ 22-24 397
 - 1.10.2.4 Klagevejledning – fvl. §§ 25-26 399
 - 1.10.2.5 Tavshedspligt – fvl. §§ 27-32 399
 - 1.10.2.6 Ulovbestemt udvidet partshøring 401
 - 1.10.3 Hvad er konsekvensen af manglende partshøring? 402
- 1.11 De faglige organisationers rolle i partshøringsprocessen 405
- 2 Offentligt ansattes tålegrænse ved forflytninger – både tjenestemandsansatte og overenskomstansatte 406
 - 2.1 Geografiske forflytninger – flytning af arbejdsstedet 408
 - 2.2 Stillingsnedlæggelse – ændring i stillingsindholdet 411
- 3 Tjenestemandsansættelsesforhold 416
 - 3.1 Hvem er omfattet af tjenestemandensloven/tjenestemandensregulativet? 416
 - 3.2 Mindre vidtgående sanktioner end opsigelse 417
 - 3.3 Normale opsigelsesvarsler fra arbejdsgiverens/myndighedens side 417
 - 3.4 Normale opsigelsesvarsler fra tjenestemandens side 419
 - 3.5 Opsigelse fra arbejdsgiverens side med kortere varsel end 3 måneder 419
 - 3.6 Afskedigelse som følge af alder 420
 - 3.7 Afskedigelse af åremålsansatte tjenestemænd 421
 - 3.8 Prøvetid 421

- 4 Overenskomstregulerede ansættelsesforhold 423
- 5 Halvoffentlige ansættelsesforhold – selvejende institutioner o.l. 424

Kapitel 12

Andre Ansættelsesforhold 429

- 1 Direktører 429
- 2 Au pair-praktikanter 430
- 3 Løsarbejdere 431
- 4 Hverken lov-, overenskomst- eller aftaleregulerede ansættelsesforhold 432

DEL 4

Afgørelsesorganer 435

- 1 Domstolene 435
 - 1.1 De ordinære danske domstole 436
 - 1.2 EU-domstolene 437
 - 1.3 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol 437
- 2 De fagretlige afgørelsesorganer 437
 - 2.1 Arbejdsretten 438
 - 2.2 Faglig voldgift 438
 - 2.3 Forligsinstitutionen 438
- 3 Nævn – særlige afgørelsesorganer 438
 - 3.1 Afskedigelsesnævnet 438
 - 3.2 Tvistighedsnævnet 439
 - 3.3 Ligebehandlingsnævnet 439
 - 3.4 Tjenestemand retten 439
 - 3.5 Den Kommunale Tjenestemand ret 439
- 4 Voldgift – retsmægling – mediation 439
 - 4.1 Voldgift 439
 - 4.2 Retsmægling 440
 - 4.3 Mediation 440

Kapitel 13

Domstolene 441

- 1 Byretterne 441

Indholdsfortegnelse

- 1.1 Saglig kompetence 441
 - 1.1.1 3-dommer behandling i byretten 442
 - 1.1.2 Sagkyndige dommere 442
 - 1.1.3 Henvi sning til landsret/Sø- og Handelsretten – anke af Sø- og Handelsrettens domme 443
 - 1.1.4 Deldomsafgørelser 446
 - 1.1.5 Konkurrence med de fagretlige afgørelsesorganer 447
- 1.2 Stedlig kompetence 451
- 2 Sø- og Handelsretten 451
 - 2.1 Saglig kompetence 452
 - 2.2 Stedlig kompetence 453
- 3 Landsretterne 453
 - 3.1 Saglig kompetence 453
 - 3.2 Stedlig kompetence 454
- 4 Højesteret 455
 - 4.1 Saglig kompetence 455
 - 4.2 Stedlig kompetence 455
 - 4.3 Procesbevilling 455
- 5 Hvilke sager afgøres ved de nationale ordinære domstole – alternative afgørelsesorganer 456
 - 5.1 De ordinære domstole og de fagretlige afgørelsesorganer 457
 - 5.2 Domstolene og aftalt voldgift 463
 - 5.3 Domstolene og Tjenestemand sretten 465
 - 5.4 Domstolene og Tvistighedsnævnet 465
- 6 EU-domstolene 465
 - 6.1 EU-Domstolen 465
 - 6.1.1 Saglig kompetence 465
 - 6.1.2 Stedlig kompetence 466
 - 6.1.3 Søgsmålsberettiget 466
 - 6.2 EU-Retten 466
 - 6.2.1 Saglig kompetence 466
 - 6.2.2 Stedlig kompetence 467
 - 6.2.3 Søgsmålsberettiget 467
 - 6.3 Personaleretten/Retten for EU-personalesager 468
 - 6.3.1 Saglig kompetence 468
 - 6.3.2 Stedlig kompetence 469

- 6.3.3 Søgsmålsberettiget 469
- 6.4 Præjudicielle afgørelser 469
- 7 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol 470
 - 7.1 Saglig kompetence 471
 - 7.2 Stedlig kompetence 471
 - 7.3 Søgsmålskompetence 472
- 8 FN-konventioner – ILO-konventioner 472
 - 8.1 Hvem kan påberåbe sig ILO-konventioner? 472
 - 8.2 Hvilke domstole skal påse, at konventionerne respekteres /ikke tilsidesættes? 473

Kapitel 14

De fagretlige afgørelsesorganer 474

- 1 Arbejdsretten 474
 - 1.1 Saglig kompetence 475
 - 1.1.1 Hvilke sager afgøres af Arbejdsretten? 476
 - 1.1.2 Konkurrence med faglig voldgift 476
 - 1.1.3 Konkurrence med de ordinære domstole 476
 - 1.2 Stedlig kompetence 478
 - 1.3 Arbejdsrettens organisation og sammensætning 478
- 2 Faglig voldgift 482
 - 2.1 Saglig kompetence 482
 - 2.2 Stedlig kompetence 486
 - 2.3 Den faglige voldgiftsrets organisation og sammensætning 487
- 3 Forligsinstitutionen 487
 - 3.1 Forligsmænd 488
- 4 Andre forligsnævn o.l. 490

Kapitel 15

Nævn – særlige afgørelsesorganer 492

- 1 Afskedigelsesnævnet 492
- 2 Tvistighedsnævnet 493
- 3 Ligebehandlingsnævnet 495
- 4 Tjenestemand retten 496

Indholdsfortegnelse

5 Den Kommunale Tjenestemandsret 497

Kapitel 16

Voldgift – retsmægling – mediation 499

1 Voldgift 499

1.1 Direktøransættelsesforhold 500

1.2 Voldgiftsklausuler i ansættelsesaftaler 500

1.2.1 Generelle betænkeligheder ved voldgift i ansættelsesretlige sager 501

1.2.2 Hovedregel: Voldgiftsbehandling af ansættelsesretlige tvister er mulig 502

1.2.2.1 Modifikation 1: Aftalt fagretlig behandling 503

1.2.2.2 Modifikation 2: Fortolkning af præceptiv ansættelsesretlig lovgivning – individuel voldgiftsbehandling ikke (altid) mulig 504

1.2.2.3 Modifikation 3: Individuel voldgiftsbehandling – lovfortolkningsspørgsmål 507

1.2.2.4 Modifikation 4: Kvalificeret samtykke 508

2 Retsmægling 510

3 Mediation 511

DEL 5

Sanktioner mod usaglige opsigelser og væsentlig misligholdelse 513

Kapitel 17

Underkendelse 516

1 Overenskomstmæssig hjemmel til underkendelse 516

2 Lovhjemmel til underkendelse 516

3 Underkendelse i forhold til suspenderede eller fritstillede lønmodtagere 518

4 Lønmodtagere med særlig afskedigelsesbeskyttelse 519

5 Praksis om underkendelse 519

Kapitel 18

Genansættelse 520

1 Overenskomstmæssig hjemmel til genansættelse 520

- 2 Lovhjemmel til genansættelse 520
- 3 Genansættelse i forhold til suspenderede eller fritstillede lønmodtagere 522
- 4 Lønmodtagere med særlig afskedigelsesbeskyttelse 523
- 5 Praksis om genansættelse 523

Kapitel 19

Godtgørelse 524

- 1 Godtgørelse ktr. erstatning 524
- 2 Godtgørelse ved usaglig opsigelse 525
 - 2.1 Beregningsgrundlaget 525
 - 2.2 Fastsættelse af godtgørelsesniveauet 526
 - 2.2.1 Godtgørelsesniveauet i henhold til ful. § 2b 527
 - 2.2.2 Godtgørelsesniveauet i henhold til Hovedaftalens § 4, stk. 3, litra e 528
 - 2.3 Godtgørelsens forfaldstid 530
 - 2.4 Tilbud om omplacering – godtgørelsesmæssige konsekvenser? 530
- 3 Godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 – tortgodtgørelse 531
 - 3.1 Specielt vedrørende funktionærer 537
 - 3.2 Specielt vedrørende Ikke-funktionærer 540
 - 3.3 Tjenestemænd 541

Kapitel 20

Erstatning 544

- 1 Erstatningsbetingelserne 545
 - 1.1 Ansvarsgrundlag 545
 - 1.2 Tab 545
 - 1.3 Årsagsforbindelse 546
 - 1.4 Adækvans 547
 - 1.5 Egen skyld 547
 - 1.6 Tabsbegrænsning 547
- 2 Minimalerstatning 548
 - 2.1 Funktionærer 548
 - 2.1.1 Kontraopsigelse 552
 - 2.1.2 Suspension og fritstilling 552

Indholdsfortegnelse

- 2.1.3 Beregning af minimalerstatningen 552
- 2.1.4 Minimalgodtgørelse ved konkurs 553
- 2.1.5 Almindelig opgørelse af erstatning efter ful. § 3, stk. 2 553
 - 2.1.5.1 Indtjening fra ny arbejdsgiver 555
 - 2.1.5.2 Etablering af egen virksomhed 556
 - 2.1.5.3 Bibeskæftigelse 558
 - 2.1.5.4 Tidsbestemt ansættelse 558
- 2.2 Funktionærlignende ansættelse 560
- 2.3 Søfarende 561
- 2.4 Ansættelsesforhold i landbruget o.l. 563
- 2.5 Direktører 563
- 2.6 Ejerskifte og tabsbegrænsningspligt 565

Kapitel 21

Andre sanktioner – følgesanktioner 567

- 1 Redressering 567
- 2 Konventionalbod 568
- 3 Forbud 569
- 4 Umiddelbare fogedforretninger – indsættelsesforretninger 571

DEL 6

Saglighedskravet ved opsigelser 573

Kapitel 22

Generelle saglighedskrav ved opsigelser 575

- 1 Anciennitetsmæssige betingelser 576
 - 1.1 Funktionærlovens § 2b 576
 - 1.2 Hovedaftalens § 4, stk. 3, litra a 577
 - 1.3 Uafbrudt beskæftigelse 578
 - 1.3.1 Særligt om elev-/lærlingetid 579
 - 1.3.1.1 Efg-elever 580
 - 1.3.1.2 Erhvervsuddannelseselever 580
 - 1.3.1.3 Lærlinge 580
 - 1.4 Eksistensen af saglighedskrav uden hjemmel? 581
- 2 Vurderingstidspunktet 582
- 3 Bevisbyrde 589

- 3.1 Arbejdsgiverens forhold 590
- 3.2 Lønmodtagerens forhold 591
- 4 Omplaceringspligt? 592

Kapitel 23

Saglighedskrav – funktionærlovens § 2b og Hovedaftalens § 4, stk. 3, litra e 601

- 1 Opsigelse på grund af arbejdsgiverens forhold 602
 - 1.1 Arbejdsmangel – lønbesparelse 602
 - 1.1.1 Anciennitet og alder som særlig afskedigelses-hindring? 611
 - 1.2 Rationalisering/indskrækning 621
 - 1.3 Omstrukturering 623
 - 1.4 Arbejdsgiverens skøn – hvem af flere mulige kan/skal opsiges? 627
- 2 Opsigelse på grund af lønmodtagerens forhold 629
 - 2.1 Uegnethed – bristede forudsætninger – manglende forventningsindfrielse 629
 - 2.2 Sygdom – urigtige helbredsoplysninger 644
 - 2.3 Samarbejds- og tillidsforhold 659
 - 2.4 Påberåbelse af retmæssige rettigheder 672
 - 2.5 Misligholdelse 674
 - 2.5.1 Rusmidler 675
 - 2.5.1.1 Spiritus og euforiserende stoffer 676
 - 2.5.1.2 Rygeforbudsloven 679
 - 2.5.2 Illoyalitet 681
 - 2.5.3 Strafbart forhold 684
 - 2.5.4 Nærståendes ansættelse i konkurrerende stilling 687
 - 2.5.5 Arbejdsvægring, herunder vægring mod overarbejde 688
 - 2.5.5.1 Vægring mod overarbejde 692
 - 2.5.6 Lydighedsnægtelse 694
 - 2.5.7 Uhæderlighed 699
 - 2.5.8 Utilbørlig optræden – decorum 700
 - 2.5.8.1 Utilbørlig sprogbrug 700
 - 2.5.8.2 Uniformsdirektiver o.l. 701
 - 2.5.8.3 Decorum – vandel 704
 - 2.5.9 Udeblivelse – for sent fremmøde 707
 - 2.5.10 Faglig aktivitet 711

Indholdsfortegnelse

- 2.5.11 Ny teknologi 714
- 2.5.12 Ordens- og kontrolforanstaltninger 715
- 2.6 Særlige forhold ved uberettiget bortvisning 717

Kapitel 24

Saglighedskrav – tjenestemænd 721

- 1 Retsgrundlaget for afskedigelse af tjenestemænd 721
- 2 Ændringer i forvaltningens organisation – nedlæggelse af stilling 727
- 3 Retsvirkningerne af uberettiget afskedigelse af tjenestemænd 728

Kapitel 25

Saglighedskrav – offentligt overenskomstansatte 734

- 1 Forvaltningsretlige krav til opsigelser 734
- 2 Organisationshøring 736
 - 2.1 Overenskomst for social- og sundhedspersonale mellem KL og FOA – Fag og Arbejde 2013-2015 736
 - 2.1.1 Månedslønnede 736
 - 2.1.2 Timelønnede 738
 - 2.2 Overenskomst for akademikere i KL mellem KL og DJØF/DM/IDA pr. 1. april 2013 738
- 3 Andre overenskomstmæssige forpligtelser ved opsigelse 740

Kapitel 26

Saglighedskrav – andre ansættelsesforhold 742

- 1 Ansatte i henhold til sømandsloven 742
 - 1.1 Søfarende 742
 - 1.2 Skibsofficerer 743
 - 1.3 Skibsførere 744
- 2 Ansatte omfattet af DIS – Saglighedskrav: Dansk Internationalt Skibsregister 744
- 3 Ansatte omfattet af lov om visse arbejdsforhold i landbruget m.v. 745
- 4 Erhvervsuddannelseselever 745
- 5 Direktører 746

DEL 7

Bortvisninger/ophævelser – saglighedskravet 749

Kapitel 27

Arbejdsgiverens ophævelse – Bortvisning 751

- 1 Misligholdelse af mødepligt 753
 - 1.1 Undladelse af at tiltræde stilling 755
 - 1.2 For sent fremmøde 756
 - 1.3 Forladen af tjenesten i arbejdstiden – svinkeårinder 759
 - 1.4 Længere tids udeblivelse 762
 - 1.5 Definitiv udeblivelse 771
 - 1.6 Frihed til at søge andet arbejde 774
 - 1.7 Definitiv udeblivelse eller bortvisning? 777
 - 1.8 Sygdom 783
 - 1.9 Lægeerklæring 788
 - 1.9.1 Mulighedserklæring 793
 - 1.9.2 Friattest 794
 - 1.9.3 Varighedserklæring 794
 - 1.9.4 Sygeopfølgningssamtale og fastholdelsesplan 796
- 2 Sløseri og fejl ved arbejdets udførelse – manglende kvalifikationer 797
 - 2.1 Sløseri 799
 - 2.2 Fejl 800
 - 2.3 Manglende kvalifikationer – dårligt arbejde 802
- 3 Kompetenceoverskridelse 804
- 4 Faglig uegnet 806
- 5 Lydighedsnægtelse 808
 - 5.1 Individuel arbejdsvægring 809
 - 5.2 Kollektiv arbejdsvægring – temponedsættelse 816
- 6 Voldelig og fornærmelig adfærd 817
- 7 Urigtige oplysninger 820
- 8 Rusmidler 824
 - 8.1 Spiritusmisbrug/spiritusindtag 824
 - 8.1.1 Totalt spiritusforbud 829
 - 8.1.2 Promille- og spirituskørsel 832

Indholdsfortegnelse

- 8.2 Narkotika 836
 - 8.2.1 Totalt forbud mod narkotika 837
 - 8.2.2 Ruskørsel 838
- 8.3 Rygning 838
- 8.4 Hygiejne o.l. 839
- 9 Rygeforbudsloven 839
- 10 Illoyalitet – upassende optræden 844
 - 10.1 Den indadrettede loyalitet 846
 - 10.1.1 Vold og trussel om vold 847
 - 10.1.2 Beskyldninger, ærekrænkelser og lignende forhold 850
 - 10.1.3 Fortielse af oplysninger 856
 - 10.1.4 Ubertrettiget brug af arbejdsgiverens faciliteter 858
 - 10.2 Den udadrettede loyalitet 862
 - 10.2.1 Optræden i forhold til kunder og forretningsforbindelser o.l. 863
 - 10.2.2 Afhængighedsforhold: arbejdsgiverens forretningsforbindelser 866
 - 10.2.3 Whistleblower-ordninger 867
- 11 Konkurrencehandling 869
 - 11.1 Bierhverv 870
 - 11.2 Arbejde for konkurrerende firmaer i uopsagt stilling 871
 - 11.3 Forberedelse af overgang til konkurrerende virksomhed (i opsigelsesperioden) 877
 - 11.4 Kollektiv opsigelse med henblik på forberedelse af overgang til konkurrerende virksomhed 885
 - 11.5 Påbegyndelse af konkurrerende virksomhed i opsigelsesperioden 888
 - 11.6 Konkurrencehandling i suspensionsperioden 890
 - 11.7 Konkurrencehandling i fritstillingsperioden 891
- 12 Tilegnelse af penge og lignende 895
 - 12.1 Behandlingen af penge – kasseekspedition 897
 - 12.2 Betroede midler – lån i kassen 902
 - 12.3 Misligholdelse af pengesager i øvrigt 907
 - 12.4 Tyveri, bedrageri, underslæb, dokumentfalsk og anden berigelseskriminalitet 913
 - 12.5 Tilegnelse af varer 919
 - 12.6 Fejl vedrørende kassebetjeningen og varekontrol 923

- 12.7 Anden tilegnelse 927
- 12.8 Strafbar handling uden for tjenesten 929
- 13 Lønmodtagerens opsigelse med langt varsel 930

Kapitel 28

Lønmodtagerens ophævelse – erstatning for mistet eller for kort opsigelsesvarsel 934

- 1 Væsentlig misligholdelse – misligholdelsesbeføjelser 935
 - 1.1 Redressering 938
- 2 Erstatningsbetingelser 941
- 3 Typesituationer – misligholdelse – erstatning 942
 - 3.1 Arbejdsgiverens insolvensbehandling 943
 - 3.1.1 Arbejdsgiverens konkurs 944
 - 3.1.2 Arbejdsgiveren under rekonstruktionsbehandling 945
 - 3.1.3 Frivillig akkord-forhandling 948
 - 3.1.4 Brugeligt pant 948
 - 3.1.5 Arbejdsgiverens død 948
- 4 Lønkravs placering i konkursordenen 949
 - 4.1 Lønkravs honorering hos Lønmodtagernes Garantifond 950

DEL 8

Afvikling af ansættelsesforholdet 953

Kapitel 29

Kollektive afskedigelser 955

- 1 Personkreds 956
 - 1.1 Arbejdsgiverens opsigelser 956
 - 1.2 Opsigelse som obligatorisk alternativ til lønmodtagerens accept af frivillig fratrædelse 956
 - 1.3 Lønmodtagerens opsigelse foranlediget af særlige, gunstige fratrædelsesvilkår 958
 - 1.4 Tids- og opgavebestemte ansættelsesforhold 958
 - 1.5 Søfarende 958
 - 1.6 Opsigelser som følge af væsentlige vilkårsændringer 958
 - 1.7 Konkurs, likvidationsakkord og rekonstruktionsbehandling 960
 - 1.7.1 Gældssanering 962
 - 1.7.2 Likvidation i henhold til selskabsloven 962

Indholdsfortegnelse

- 1.7.3 Påbud fra Arbejdstilsynet og eventuelt andre offentlige myndigheder 963
- 1.8 Fritagelse for meddelelsespligt over for Det Regionale Beskæftigelsesråd 963
- 2 Virksomhedsbegreb 964
- 3 Afgørelsesorgan 965
- 4 Bevisbyrde 966
- 5 Forholdet til de individuelle opsigelsesregler 966
- 6 Forhandlingsregler 966
- 7 Varslingsregler 971
- 8 Tavshedspligt 973
- 9 Sanktioner mod undladt forhandling og/eller varsling m.v. 973
- 10 Kollektive afskedigelser og lønmodtagere med særlig afskedigelsesbeskyttelse 974
 - 10.1 Lønmodtagere som talerør for kolleger 975
 - 10.2 Individuelt aftalt afskedigelsesbeskyttelse – tryghedsaftaler o.l. 976
 - 10.3 Generel overenskomstbaseret afskedigelsesbeskyttelse 976
 - 10.4 Lovbaseret afskedigelsesbeskyttelse 976
 - 10.5 Høring som forudsætning for afskedigelse? 977
 - 10.5.1 Forvaltningsretlige høringsregler 978
 - 10.5.2 Overenskomstaftalte høringsregler 978

Kapitel 30

Arbejdsmarkedsklausuler – konkurrencebegrænsende og mobilitetshæmmende klausuler 980

- 1 Lovregulerede ktr. ikke-lovregulerede arbejdsmarkedsklausuler 980
 - 1.1 Lovregulerede arbejdsmarkedsklausuler 981
 - 1.1.1 Konkurrenceklausuler 984
 - 1.1.1.1 Gyldighedskrav 985
 - 1.1.1.2 Kompensationens udmåling og udbetalings-termin 986
 - 1.1.1.3 Opsigelse af konkurrenceklausul 987
 - 1.1.1.4 Modregning – andet passende arbejde – bortvisning 987

1.1.1.5	Korttidsansættelse og tidsbestemt ansættelse	989
1.1.1.6	Kollektive overenskomster	989
1.1.2	Kunde- og leverandørklausuler o.l.	990
1.1.2.1	Gyldighedskrav	990
1.1.2.2	Kompensationens udmåling og udbetalings- termin	991
1.1.2.3	Opsigelse af kundeklausulen	991
1.1.2.4	Modregning – andet passende arbejde – bort- visning	991
1.1.2.5	Korttidsansættelse og tidsbestemt ansættelse	992
1.1.2.6	Kundebegrebet	992
1.1.3	Jobklausuler	993
1.1.3.1	Gyldighedskrav	993
1.1.3.2	Kompensationens udmåling og udbetalings- termin	995
1.1.3.3	Opsigelse af jobklausulen	995
1.1.3.4	Modregning – andet passende arbejde – bort- visning	995
1.1.3.5	Korttidsansættelse og tidsbestemt ansættelse	995
1.1.3.6	Beskyttelsesobjektet – lønmodtagere – virksom- heder	996
1.1.3.7	Lønmodtagerkategori	996
1.1.4	Aktieoptionsklausuler og andre medaktionær- klausuler	996
1.1.4.1	Aktieoptionsklausuler	996
1.1.4.2	Andre medaktionærklausuler	999
1.2	Ikke-lovregulerede klausuler	999
1.2.1	Uddannelsesklausuler	1000
1.2.2	Fastholdelsesklausuler	1000
1.2.3	Royaltyklausuler	1003
1.2.4	Medarbejderklausuler – ikke reguleret ved jobklausul- loven	1004
1.2.5	Konkurrenceklausuler for ikke særligt betroede funktionærer	1005
1.2.6	Konkurrence- og kundeklausuler for ikke-funktionærer	1005
1.1.6.1	Timelønnede	1005
1.1.6.2	Direktører	1006
1.2.7	Arbejdsmarkedsklausuler aftalt før 15. juni 1999	1006

Indholdsfortegnelse

- 2 Lønmodtagerens opsigelse af ansættelsesaftaler med arbejdsmarkeds-klausuler 1008
- 3 Arbejdsgiverens opsigelse af ansættelsesforhold med arbejdsmarkeds-klausuler 1009
- 4 Særlige forhold ved opsigelse eller misligholdelse af arbejdsmarkeds-klausuler 1010
 - 4.1 Konventionalbod 1010
 - 4.2 Kompensationens status – Lønmodtagernes Garantifond – simpelt krav 1011
 - 4.3 Skat – forbud – konventionalbod – erstatning 1011

Kapitel 31

Ferieafvikling i opsigelsesperioden 1013

- 1 Afvikling af hovedferie, når lønmodtageren er opsagt af arbejdsgiveren, og lønmodtageren ikke er fritstillet 1015
 - 1.1 Opsigelsesvarsel på 3 måneder eller derunder 1016
 - 1.2 Opsigelsesvarsel på over 3 måneder 1016
 - 1.3 Særlige ansættelsesforhold 1016
 - 1.4 Øvrig ferie 1017
 - 1.5 Regulering af opsigelsesvarslet 1017
 - 1.5.1 Lønmodtagerens ensidige frafald af længere opsigelses- varsel 1017
 - 1.5.2 Konkursregulering af opsigelsesvarsler 1019
 - 1.5.3 Rekonstruktionsregulering af opsigelsesvarsler 1021
 - 1.6 Lønmodtagerens kontraopsigelse 1022
 - 1.7 Forlænget opsigelsesvarsel – forlængelse med antallet af feriedage 1024
 - 1.8 Lønmodtagere ansat til arbejde 6 dage om ugen 1025
 - 1.9 Lønmodtagerens de facto-accept af forkortet varsel 1025
 - 1.10 Arbejdsgiverens ferielukning i opsigelsesperioden 1026
 - 1.11 Fravigelsesmuligheder – til skade for lønmodtageren 1027
- 2 Afvikling af øvrig ferie, når lønmodtageren er opsagt af arbejdsgiveren, og lønmodtageren ikke er fritstillet 1028
- 3 Ferieafvikling i opsigelsesperioden, hvor lønmodtageren er suspenderet 1028

- 4 Ferieafvikling i opsigelsesperioden, hvor lønmodtageren er fritstillet 1030
 - 4.1 Ikke muligt at fravige ferieåret 1033
 - 4.2 Rettighedstab ved ikke at varsle ferie i opsigelsesperioden? 1033
 - 4.3 Arbejdsfri periode som forudsætning for ferieafvikling i fritstillingsperioden 1035
 - 4.4 Lønmodtagerens kontraopsigelse i en fritstillingsperiode 1038
- 5 Ferieafvikling i forbindelse med bortvisning 1038
- 6 Ferieafvikling i forbindelse med lønmodtagerens ophævelse af ansættelsesforholdet 1039
- 7 Bortfalder varslet ferie, der ligger efter fratrædelsestidspunktet? 1041

Kapitel 32

Arbejdsrelaterede frynsegoder i opsigelsesperioden 1043

- 1 Når intet er aftalt 1043
- 2 Frynsegoder og ansættelsesbevisloven 1044
- 3 Hvad er arbejdsrelaterede frynsegoder? 1044
- 4 Arbejdsrelaterede frynsegoder og ful. § 17a 1045
- 5 Krav på naturalopfyldelse i fritstillingsperioden? 1046
- 6 Ansvar for korrekt skatteafregning 1049
- 7 Benyttelse af arbejdsgiverens lokaliteter/køb på favørvilkår og lignende 1050

Kapitel 33

Fratrædelsesgodtgørelser 1051

- 1 Funktionærlovens § 2a 1051
 - 1.1 Kun arbejdsgiverens opsigelse berettiger til fratrædelsesgodtgørelse 1055
 - 1.1.1 Hvorledes fastlægges pensionsalderen? 1055
 - 1.1.2 Opsigelse som følge af varsling af konflikt 1056
 - 1.1.3 Fratrædelsesaftaler 1057
 - 1.2 Anciennitetsbetingelser 1059
 - 1.2.1 Kontraopsigelse 1060
 - 1.2.2 Væsentlige ændringer i arbejdstiden 1060

Indholdsfortegnelse

1.2.3	Væsentlige ændringer i ansættelsesvilkårene – omlægning af arbejdsvilkårene/ændring af arbejdsstedet	1063
1.2.4	Forudsætningssynspunkter	1065
1.3	Godtgørelsens størrelse – hvad indgår i beregningsgrundlaget?	1067
1.4	Folkepension	1071
1.5	Pension fra arbejdsgiveren – arbejdsmarkedspension	1074
1.6	Fratrædelsesgodtgørelse ved bortvisning	1077
2	Overenskomstaftalt fratrædelsesgodtgørelse	1078
3	Anden lovbestemt fratrædelsesgodtgørelse – sømandslovens § 42	1079
4	Tryghedsaftaler	1080
4.1	Kollektivt aftalte tryghedsaftaler	1080
4.1.1	Lederaftalen	1080
4.1.1.1	Betingelser for at være omfattet af Lederaftalen	1080
4.1.1.2	Ledende stilling?	1081
4.1.2	Andre kollektive tryghedsaftaler	1085
4.2	Individuelt aftalte tryghedsaftaler – individuelle fratrædelsesaftaler	1086
5	Beskatning af fratrædelsesgodtgørelser	1089
	Doms- og afgørelsesregister	1091
	Stikordsregister	1105